

Klara svenskan

Lärraranvisning Textview

Verksnummer: 40139

Lärraranvisningens innehåll

Lärraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur den pedagogiskt anpassade boken skiljer sig från originalboken och hur ni kan arbeta med den. Nedan kan du läsa vad respektive del i lärraranvisningen handlar om, så att du kan förbereda och planera arbetet med läromedlet på bästa sätt.

- **Generella förändringar av boken**
Under denna rubrik beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens bok, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.
- **Sidspecifika förändringar**
Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar som är gjorda i den pedagogiskt anpassade boken. Det kan till exempel vara en övning som omarbetats eller en bild som flyttats.
- **Bildbeskrivningar**
Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.
- **Till läsaren**
I den pedagogiskt anpassade boken återfinns alltid en text som riktar sig till eleven. Samma text hittar du också i lärraranvisningen. Den innehåller information som kan vara bra för läsaren att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Läs denna text tillsammans med eleven!
- **Pedagogiska tips**
I denna del av dokumentet hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med de olika uppgifterna i boken. Du hittar också exempel på hur skolan bör tänka kring läxor, taktila bilder, provsituationer osv. Här återfinns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som skolan kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

Återkoppling och synpunkter

Dela gärna med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av denna bok till anpassningsfunktionen@spsm.se eller ring oss på tel. 010-473 50 00.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på tel. 020-23 23 00.

Trevlig läsning!

Lärraranvisning

Titel: Klara Svenskan

Författare: Eriksson

ISBN: 978-91-27-43801-9

Innehåll

Generella förändringar av boken	1
Sidspecifika förändringar och pedagogiska tips per sida	3
Till läsaren.....	12
Pedagogiska tips	13
Bildbeskrivningar	14

Generella förändringar av boken

- Om det ingår svällpappersbilder i denna leverans, måste de omgående packas upp ur emballagen och förvaras stående i bokhylla. Detta för att punkterna i produkten inte ska plattas till, att svällpappersbilderna inte ska klibba ihop och att den tillfälliga lukt, som kan förekomma i bilderna, hinner avta tills de ska användas av eleven.
- Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom omarbetningar av visuellt beroende text och bilder.
Målet med pedagogisk anpassning är att elever med svår synnedsättning/blindhet ska kunna använda läromedlet på samma sätt som sina klasskamrater. De anpassade uppgifterna ska ha samma pedagogiska innebörd som förlagan och eleven ska vara lika självgående i den anpassade boken som de övriga klasskamraterna i sina böcker.
- Innehåll, text, bildbeskrivning och lärraranvisning finns under separata flikar.
- Endast de bilder som behövs för att lösa bokens uppgifter har fått bildbeskrivning. Övriga bilder utgår. Ibland kan bildförtydligande finnas inkluderat i uppgiftens anvisningar.
- Då det i elevens bok står att han/hon ska "stryka under/över" eller "ringa in" så markera eller skriver eleven sitt svar.
- Uppgifter där de seende eleverna drar streck mellan exv. fråga och svar "parar" eleven ihop fråga och svar genom att skriva svaret.
- Uppgifterna är numrerade så att det blir lättare att hålla reda på svaren och för att underlätta rättning av uppgifterna.
- Onödiga versaler utgår.
- Kursiv och fetmarkering av ord eller hela meningar utgår.

- Understrukna ord markeras med parentes.
- Rutor som innehåller språklära, till exempel stavningsregler och skiljetecken, ligger i ruta som är märkt Språklära.

Sidspecifika förändringar och pedagogiska tips per sida

5

Uppgift 6

Då eleven inte har någon bild är uppgift utformad på följande sätt:

Fyll i de bokstäver som saknas så att du får ett fullständigt alfabet.

- a) Skriv så att alfabetet står baklänges. -ä-----v----q-----j-----a
- b) Nu ska alfabetet stå framlänges. --c---g----l---p-----ö

Uppgift kan naturligtvis få samma utformning som de seende elevernas om man ritar en orm på elevens ritmuff eller Blackboard. Tänk då på att rutorna ska vara så stora att elevens punktbokstäver får plats i rutorna. Rita dessutom ormen utsträckt så att eleven inte måste flytta ritmuffen upp och ner i perkinsmaskinen för då tar en sådan här uppgift lång tid att lösa.

9

Uppgift 4

Uppgiften har fått följande sätt:

Läs orden nedan. Markera orden med lång och kort vokal.

vas, väg, smal, vet, vass, sill, sil, röt, vägg, vett, hat, small, buss, kal, hal, rött, kall, bus, mat, föl

Det räcker om eleven markerar endast orden med lång vokal, de omarkerade orden blir då ord med kort vokal.

Men med lite förberedelser kan man dock göra så att eleven med synnedsättning kan lösa uppgiften på ett liknande sätt som de seende eleverna. Kopiera och förstora uppgiftens bild som sedan ritas på elevens ritmuff/Blackboard. Skriv orden på dymoteip eller med hjälp av elevens perkinsmaskin. Sedan kan eleven markera orden med mönster som ni kommer överens om.

9

Uppgiften har följande utseende:

Läs orden nedan. Skriv rätt ord vid rätt rubrik.

glas, vinner, sina, lysa, hett, trött, vassa, ros, osv.

- a) lång vokal: ---
- b) kort vokal: ---

17

Uppgift 5

Kopiera gärna texten till en vanlig Wordfil så kan eleven skriva ut skiljetecknen direkt i texten. På så sätt kan eleven spara tid och kan lösa uppgiften på ett likvärdigt sätt som de seende eleverna.

19

Uppgift 3

Kopiera meningarna till en Wordfil så kan eleven sätta ut kommatecknen direkt i texten. På så sätt spar man tid!

21

Uppgift 3

Kopiera meningarna till en Wordfil så kan eleven sätta ut skiljetecknen direkt i texten.

23

Uppgift 5

Uppgiften har fått följande utseende:

Välj bland orden nedan och skriv dem på rätt plats i kryptot. Byt ut frågetecknet (?) mot ng, g eller n. Bokstäverna inom parentes bildar ett hemligt ord.

dy?n, ba?k, hi?k, så?, tu?, lu?n

1. (-)å--
2. h(-)--
3. -y(-)-
4. --(-)g
5. b(-)--
6. (-)--n

24

Uppgift 2

Tabellen utgår och ersätts enligt nedan. Ge eleven antalet ord som eleven ska fylla i då det inte framgår i elevens uppgift.

Fyll i de ord du markerade i texten vid antingen m eller mm.

- a) m: ---
- b) mm: ---

29

Uppgift 4

Ordgömman har ändrats på följande sätt:

I ordgömman finns sex ord som börjar med j-ljud. Markera och skriv dem.

vågrätt:

- rad 1 rhjärna
- rad 2 åpylfrg
- rad 3 doljkhj osv.

lodrätt:

- rad 1 rådjurtg
- rad 2 hpoanvoh
- rad 3 jylgjuta osv.

29

Uppgift 4

Uppgiften har följande utseende:

Välj tj eller k och skriv ordet rätt.

Tjorve och Kerstin satt på trottoaren och ---urade (1).

Det var inte roligt att vara ---udrad (2) som en ---ur (3) med en ---ock (4)

---edja (5) runt handlederna.

- Jag är hungrig! Vill ha ---yckling (6), snyftade Tjorve. osv.

29

Uppgift 5

Ordflätan har fått följande utseende:

Fyll i rätt ord i ordflätan. Välj bland orden nedan. Du får det sökta ordets antal bokstäver inom parentes. En bokstav i det sökta ordet är också markerad med en parentes. Dessa bokstäver ger dig svaret till uppgift 6.

Chile, chatta, kjolar, Kjell, chips, chilifrukt, chans

1. Land i Sydamerika (5) (-)----
2. Potatisnacks (5) (-)--- osv.

30

Uppgift 1

Tala om för eleven att de sökta orden kan vara böjda.

Uppgiften har förändrats på följande sätt:

Läs först orden nedan. Läs sedan bildbeskrivningen och markera motsvarande ord i texten.

1. sjuk
2. sjunga

3. sjutton
4. sjöjungfru osv.

31

Uppgift 6

Ordgömman har följande utseende:

I ordgömman finns sju ord som börjar på skj eller stj. Markera och skriv dem sedan.

1 skj (4 ord): ---

2 stj (3 ord): ---

Vågrätt:

rad 1 skjutsacx

rad 2 ttmrnkst osv.

Lodrätt:

rad 1 stjälkss

rad 2 ktpkpstx osv.

33

Uppgift 6

Uppgiften har inga bilder utan har fått följande utseende:

Orden stavas med o eller å. Du får det sökta ordets antal bokstäver inom parentes. Skriv dem.

1. Samling vattendroppar som kan ses på himlen (4) ---
2. Segt godis (4) ---
3. Liten gnagare som gillar ost (5) ---
4. Skydd som sätts ovanpå sår (7) ---
5. Bärbar telefon (5) ---
6. Verktyg (4) ---

34

Uppgift 34

Förklara för eleven dom speciella tecken som används i ordlistan. Markering av lång och kort vokal har förklarats före ordlistan på följande sätt: "Först kommer uppslagsordet utan markeringar, sedan med ' (apostrof) för lång vokal och , (komma) för kort."

Ett sätt att spara tid kan vara att kopiera sidan med ordlistan över p-ord till papper så slipper eleven skrolla fram och tillbaka över texten för att hitta svaren.

Man ska dock vara medveten om att uppgifterna på sidan 34-35 tar betydligt längre tid för en elev med synnedsättning att lösa. Det är tidsödande att läsa en massa text om man inte kan använda någon form av sökfunktion då en elev med synnedsättning inte kan "skumläsa" text på samma sätt som de seende eleverna.

Beroende på hur pass van eleven är att använda ordlistor så kan eleven behöva en individuell genomgång utifrån den typ av ordlista som eleven normalt använder.

37

Uppgift 3

Upplys eleven om att det kan vara fler än två ord som är synonymer. Uppgiften har fått följande utseende:

Para ihop ord som är synonymer.

pojke, gå, föda, flicka, käk, grabb, tjej, mat, vandra, kille, promenera, tös

1. ---
2. ---
3. ---
4. ----

38

Uppgift 1

De understrukna orden är markerade med en parentes. Eleven kan markera motsatsordet med exempelvis (x).

39

Uppgift 3

Skriv motsatsorden till orden i ordflätan. Du har fått det sökta ordets antal bokstäver inom parentes. En bokstav i varje ord är markerad med parentes. Dessa bokstäver bildar det ord som eftersöks i uppgift 4.

1. ful (6) -()----
2. dag (4) (-)---
3. stor (5) --(-)--
4. lång (4) -()-- osv.

43

Uppgift 5

Tala om för eleven hur många sammansatta ord eleven ska skriva.

45

Uppgift 3

Uppgiften saknar bilder.

Skriv orden nedan vid rätt bildförklaring.

grön sak, grönsak, snorkråka, underkläder, skumtomte, snor kråka, under kläder, skumtomte

- a) broccoli ---
- b) trosor och kalsonger ---
- c) förkylningssnor ---
- d) person som ligger under en massa kläder ---
- e) utklädd, mystisk tomte ---
- f) godistomte ---
- g) grönt gem ---
- h) tjuv som försöker fånga en kråka ---

49

Uppgift 6

Uppgiften saknar bild.

Vilka substantiv kan du hitta bland orden nedan? Tänk på att man kan sätta ...

Fyll i tre substantiv vid varje rubrik här nedan.

Ord:

tussilago, björk, lärare, farmor, leopard, drömme, pigghaj, elev, ring, önskar, magisk, svart, trollstav, farlig, majs, önskar, svartmyra, slåss, bälte

- a) människor: ---
- b) växter: ---
- c) djur: ---
- d) saker: ---

50

Uppgift 3

Uppgiften saknar bilder.

Skriv bildordet i både singular och plural.

- a) gaffel, en --- flera ---
- b) blomma, en --- flera ---
- c) svärd, ett --- flera ---

52

Uppgift 52

Läs gärna igenom schemat gemensamt för på så sätt kan eleven med synnedsättning snabbare få en överblick hur schemat ser ut.

57

Uppgift 5

Uppgiften har följande utseende:

... Böj adjektivet inom parentes rätt och skriv dem sedan i ordflätan. En bokstav i varje ord är markerad med (-) och bildar det sökta ordet i uppgift 6.

- a) ett (farligt) uppdrag flera (-)----- uppdrag
- b) ett (magiskt) ord flera --(-)----- ord
- c) en (snabb) enhörning flera ---(-)-- enhörningar osv.

57

Uppgift 6

Vilket ord bildade de markerade bokstäverna? ---

58

Uppgift 7

Bokstavsrutorna utgår. Eleven kan skriva orden efter bokstavskombinationerna.

I bokstavsraderna finns åtta adjektiva gömda. Markera orden och skriv dem sedan.

Vågrätt:

rad 1 roligpsvo

rad 2 öföretyl

rad 3 dvfarligf osv.

Lodrätt:

rad 1 rödqsur

rad 2 ofvapko

rad 3 löfsäcs osv.

58

Uppgift 8

Tabellen utgår och ersätts med nedanstående:

Komparera adjektiven. Hitta även på två egna adjektiva som du komparerar.

Ord 1: arg

Positiv: arg

Komparativ: ---

Superlativ: ---

Ord 2: snygg

Positiv: ---

Komparativ: snyggare

Superlativ: --- osv.

Ord 6: ---

Positiv: ---

Komparativ: ---

Superlativ: --- osv.

59

Uppgift 1

Samtala gärna om bilden med hela klassen. Eleven har fått en bildbeskrivning, men den ger inte samma information som de seende eleverna får när de kollar på bilden. Tänk dessutom på att det tar tid att läsa igenom bildbeskrivningen.

60

Karta

Ta fram en Nordenkarta och visa de olika dialektområdena på den taktila kartan. Det går bra att använda en av de kartor som eleven har i ämnet geografi. Markera områdena med exempelvis vaxsnören.

61

Uppgift 5/6

Eleven markerar med häftmassa på den taktila kartan så kan kartan återanvändas.

61

Uppgift 5

Eleven använder sin taktila Sverigekarta. Uppgiften har fått följande utseende:

Ta fram din taktila Sverigekarta och markera med häftmassa var du bor?

63

Uppgift 3

Uppgiften har fått följande förändringar:

Para ihop de nya och gamla slangorden med rätt förklaring. Fyll på med två egna slangord som du känner till och förklara dem.

Förklaringar: skynda, förstå, motorcykel, avfärda, snäll

- a) hygglo ---
- b) dissa ---
- c) jalla ---
- d) haja ---
- e) båge ---

Förklaringar: avstå, flicka, ta det lugnt, hund, deprimerad

- f) deppig ---
- g) chilla ---
- h) banga ---
- i) gäri ---
- j) jycke ---
- k) ---
- l) ---

63

Uppgift 4

Skriv rätt slagord i ordflätan. Välj bland orden här nedan. Du får det sökta ordets antal bokstäver samt en markerad bokstav i varje ord som bildar ett ord som du ska använda i uppgift 5.

Slangord:

karda, grym, chilla, hoj, bamba, strålar, plånka

1. skolmaterial (5) (-)---
2. bra, duktig (4) (-)--- osv.

64

Uppgift 6

Uppgiften har fått följande förändring:

... para ihop rätt hej med rätt språk.

Hej på olika språk:

Buoris! Hei! Sukar dive! Sholem-Aleykhem! Hei!

- a) finska: ---
- b) jiddisch: ---
- c) lulesamiska: --- osv.

Till läsaren

Hej!

- Innehåll, text, bildbeskrivning och läraranvisning finns under separata flikar.
- Skriv dina svar i en egen fil på datorn.
- De flesta uppgifter är numrerade så att det blir lättare att rätta uppgifterna.
- Det finns bildbeskrivningar till de bilder som behövs för att du ska kunna lösa dina uppgifter.
- Ordflätorna har fått det sökta ordets antal bokstäver inom parentes. Men ibland är även en bokstav i det sökta ordet markerad med parentes. (-) De markerade bokstäverna bildar ett ord.
- Grammatik och annan språklära ligger i rutor som heter Språklära.

Lycka till!

Pedagogiska tips

- Eleven skriver sina svar på datorn. Skapa en mapp i datorn med bokens namn. Den mappen ska ligga i en mapp för svenska. På så vis skapas en trädstruktur i datorn som gör att eleven själv kan hitta.
- Merparten av bilderna utgår då de endast utgör en dekorativ utfyllnad. Men då eleven behöver bildens information för att kunna lösa en uppgift krävs oftast extra information från elevens mentor. Detta gäller exempelvis sidorna 20, 30, 59. Bildbeskrivningarna kan aldrig ge exakt samma information som de seende eleverna får genom att se på bilderna, samtala därför gärna om bilderna och ge den extra information som eleven med synnedsättning kan ha nytta av för att få samma förståelse som de seende eleverna.
- Ritmuffen är ett bra hjälpmedel då det saknas taktila bilder exv. bokstavsormar. Rita en enkel skiss. Skala bort all onödig information. Man kan även göra det enkelt för sig genom att göra en kopia av den bild man vill rita genom att kopiera den i skolans kopiator. Sedan är det bara att stoppa in den kopierade bilden i ritmuffen. Fyll i de konturer som Du anser behövs för förståelsen och skriv sedan den text som eleven behöver genom att sätta in ritmuffen i elevens Perkinsmaskin eller Blackboard (Best.nr: 10326).
- Vissa uppgifter kan kräva förberedelser, exempelvis att kopiera vissa texter och lägga in dem på datorn så att eleven på ett smidigare sätt kan skriva, markera och göra ändringar i en given text. På så sätt kan man spara tid.
- Eleven behöver en Nordenkarta samt en Sverigekarta. Använd elevens taktila kartor i ämnet geografi eller beställ på spsm:s webbshop.
- Tänk på att det tar längre tid för en elev med svår synnedsättning att läsa igenom texterna och att läsa igenom bildbeskrivningarna kräver extra tid.
- Vid prov har eleven med synnedsättning också rätt att få mera tid till sitt förfogande.
- Läs "Till läsaren" gemensamt med eleven så att han/hon får information om bokens upplägg och utformning.

Bildbeskrivningar

20

Serie – fyra tecknande bilder

Händelserna utspelas på en restaurang.

Bild 1

En äldre kvinna upptäcker en fluga i sin soppa.

Hon utbrister: Det är en död fluga i min soppa!

Servitören svarar: Nej då, den har bara svimmat!

Bild 2

En något rundlagd kille säger: Det är en död fluga i min soppa.

Servitören svarar: Struntprat! En död fluga kan inte simma.

Bild 3

En äldre herre, som ser förskräckt ut när han, säger: Varför är det en spindel i min soppa?

Servitören svarar: Vi har slut på flugor.

Bild 4

En ung tjej räcker ut tungan när hon ser ner i sitt mjölkglas.

Hon säger: Det är en fluga i min mjölk! Servitören går från bordet samtidigt som han säger: Alla kan ju inte vara i soppan.

30

Bildens rubrik: Sju sjungande sjömän

Ett skepp med sju, sjungande sjömän seglar fram på havet. Sjömännen har skärp runt midjorna. På skeppets ena segel står numret 17. I fören finns en sjöjungfru utskuren i trä. En sköldpadda klättrar på några klippor som sticker upp ur havet. Här finns även två sjöstjärnor. På en brygga vid en liten ö ser man en sjörövare som håller upp sitt svärd i luften. En skäggig man skär upp en skinka i skivor. På ön finns en hydda där ligger det en sjuk sjörövare och snarkar. Ute i havet ser man en stjärtfena sticka upp ur vattnet.

59

En tecknad bild

Ett tornrum fyllt med trollerisaker. Väggar, golv och tak är byggda av stenblock. Den tjocka trädörren in till rummet står öppen. Belysningen är stearinljus. Innanför dörren till vänster hänger två kvastar i ett skåp. På andra sidan dörren hänger kläder på en krok. På golvet står ett par skor bredvid ett par stövlar. Ovanför stövlarna på väggen hänger en tavla med en flicka som har stora, vassa öron. Bredvid stövlarna finns en vedtrave och en kamin. Rummet har två fönster. Under det minsta fönstret står en bokhylla där finns en magibok instoppad mellan några dödsallar. I det största fönstret sitter en svart fågel. Under

fönstret står ett bord. På bordskivan står en ljusstake med ett stearinljus, en fjäderpenna, en flaska med bläck samt en stor kristallkula. Ett trollerispö ligger under bordet på golvet. Framför bordet står en stol. På stolsitsen ligger flera magikulor. Under stolen ser man en stor groda. En stege står rest mot en bokhylla där det finns bland annat pappersrullar. Under stegen framför bokhyllan på golvet står en kista. På golvet finns en trälucka som är fastkedjad i golvet, under luckan sticker det fram en stor hand med långa klor. En mössa hänger i takkronan, som är ett djurhorn med stearinljus. En matta ligger på golvet och en säng står bredvid golvluckan. Under sängen slingrar sig en grön orm. På sängen ligger lite kläder.

60

Karta över Sverige och Finland

Olika dialektområden från norr till söder:

- Norrländska mål, större delen av norra Sverige
- Sveamål, östra delen av mellersta Sverige (runt bl.a. Stockholm).
- Götamål, områden i västra Sverige kring Göteborg, Vänern och Vättern
- Sydsvenska mål, södra Sverige samt Öland
- Gotländska mål, Gotland
- Östsvenska mål, Åland och kustområden i Finland